

**Полтавська обласна
військова адміністрація
Департамент екології та природних
ресурсів**

**ОГЛЯД
СТАНУ ДОВКІЛЛЯ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ІV КВАРТАЛ 2023**

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	3
Стан атмосферного повітря в м. Полтава.....	4
Стан атмосферного повітря в м. Кременчук.....	5
Стан атмосферного повітря в м. Горішні Плавні.....	7
Стан атмосферного повітря в містах Гадяч, Кобеляки, Лубни, Миргород, Решетилівка, Хорол та селище Нові Санжари.....	8
Радіаційний стан області.....	9
Стан забруднення поверхневих вод.....	11
Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області.....	11
ДУ Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України.....	13
Оцінка забрудненості поверхневих вод за 2023 рік.....	14
Вплив на довкілля діяльності підприємств – найбільших забруднювачів..	15
Відходи.....	17
Поводження з непридатними хімічними засобами захисту рослин.....	19
Стан земель.....	20
Прийняття управлінських рішень щодо підприємств області, які здійснюють вплив на довкілля області.....	20

ВСТУП

На виконання статті 25¹ Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» Департамент екології та природних ресурсів Полтавської обласної військової адміністрації готує аналітичні огляди стану довкілля Полтавської області.

У даному аналітичному огляді наводиться узагальнена інформація щодо забруднення атмосферного повітря Полтавської області, радіаційного стану, стану забруднення поверхневих вод за грудень 2023 року.

Аналіз стану атмосферного повітря публікується на основі даних спостережень за вмістом забруднюючих речовин у м. Полтава, м. Кременчук та м. Горішні Плавні на 9 постах спостереження, наданих Полтавським обласним центром з гідрометеорології – Полтавською та Кременчуцькою лабораторіями спостережень за забрудненням атмосферного повітря:

- у місті Полтава – пост №1 (просп. Першотравневий, 20), пост №3 (вул. Зіньківська, 2), пост №6 (вул. І. Мазепи, 45), пост №7 (вул. Заводська, 1);
- у місті Кременчук – пост №1 (вул. Молодіжна, 9), пост №2 (вул. Лікаря О. Богаєвського, 2), пост №4 (вул. Шевченка, 22/30), пост №5 (вул. Приходька, 89);
- у місті Горішні Плавні – пост №1 (вул. Добровольського, 6).

Стан атмосферного повітря в містах Гадяч, Кобеляки, Лубни, Миргород, Решетилівка, Хорол та селищі Нові Санжари зазначається за інформацією відокремлених підрозділів Державної установи «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України».

Аналіз радіаційного забруднення повітря здійснено на основі даних Полтавського обласного центру з гідрометеорології, на 5 пунктах спостереження Полтавської області – метеостанції: м. Гадяч, м. Лубни, м. Кобеляки, сел. В. Поділ та ЦГМ Полтава. А також за інформацією Комунального підприємства «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради – у м. Кременчук.

Аналіз стану забруднення поверхневих вод наведено за даними спостережень за вмістом гідрохімічних показників, які надані Регіональним офісом водних ресурсів у Полтавській області та ДУ «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» (Кременчуцький районний відокремлений підрозділ).

Аналіз впливу на довкілля діяльності підприємств – найбільших забруднювачів проводився за інформацією, яка надійшла від ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Єристівський гірничо-збагачувальний комбінат»; ТОВ «Кременчуцька ТЕЦ» та ПАТ «Укртатнафта» постраждали від ворожих обстрілів.

Стан атмосферного повітря в м. Полтаві грудень 2023 року

Полтавський обласний центр з гідрометеорології

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Полтава проводяться лабораторією Полтавського обласного центру з гідрометеорології на 4-х стаціонарних постах по 10 інгредієнтах.

Всього у звітному місяці відібрано та проаналізовано 2089 проб повітря.

Середньомісячні концентрації забруднюючих речовин перевищували ГДК по формальдегіду і становили:

- формальдегід – 1,7ГДК;
- пил – 0,7 ГДК;
- діоксид азоту – 0,8 ГДК;
- оксид вуглецю – 0,5 ГДК;
- фтористий водень – 0,4 ГДК;
- оксид азоту – 0,3 ГДК;
- аміак – 0,3 ГДК;
- хлористий водень – 0,1 ГДК;
- діоксид сірки – 0,06 ГДК.

Максимальні концентрації шкідливих домішок перевищували максимально разову ГДК по оксиду вуглецю в 1,2 рази.

У порівнянні з листопадом 2023 року рівень забруднення атмосферного повітря дещо змінився: збільшилися по вмісту *діоксиду сірки, оксиду вуглецю та сульфатам*; знизилась по *хлористому водню та формальдегіду*.

Порівняно із середньорічними показниками 2022 року зменшився середній вміст в атмосферному повітрі по *пилу, діоксиду азоту, оксиду вуглецю та формальдегіду*. Концентрації інших речовин залишилися без суттєвих змін.

Спектральний аналіз атмосферного пилу за грудень свідчить, що вміст важких металів, а саме: кадмію, заліза, марганцю, міді, нікелю, свинцю, хрому та цинку нижче допустимих величин.

Реакція кислотності (рН) атмосферних опадів знаходилася в межах 5,6 – 6,5. Зазначені показники відповідають чистим нормальним – незабрудненим опадам (5,6 – 7,0).

Динаміку вмісту середньомісячних концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Полтави за грудень 2022 року, липень – грудень 2023 року (у кратності ГДК) ілюструє діаграма, що наведена на рис. 1.

Рис.1

Стан атмосферного повітря в м. Кременчук грудень 2023 року

Кременчуцька лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Кременчук проводяться Кременчуцькою лабораторією спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології на 4-х стаціонарних постах. Для визначення забрудненості повітря міста у грудні відібрано та проаналізовано 2184 проби щодо десяти забруднювальних домішок. Відбір проб здійснювався 2-4 рази на добу, щоденно крім неділей, тривалість відбору проби 20-30 хвилин. На ПСЗ № 1 та ПСЗ № 4 відбирались проби на вміст важких металів.

Вміст *пилу* визначався на всіх ПСЗ. Порівняно з листопадом середній вміст речовини майже не змінився в районі розташування ПСЗ № 1 та становив 0,9 ГДКсд, в інших районх міста зменшився та був у межах 0,5 – 0,7 ГДКсд.

Випадків перевищення ГДК_{мр} не зафіксовано

Вміст *формальдегіду* визначався на всіх ПСЗ. Рівень забруднення повітря цією домішкою порівняно з попереднім місяцем зменшився. У центрі міста був у межах 1,0 – 1,1 ГДКсд, на Молодіжному – 0,3 ГДКсд, у Крюкові – 0,7 ГДКсд.

Випадків перевищення ГДК_{мр} не зафіксовано.

Вміст *діоксиду азоту* визначався на всіх ПСЗ. Рівень забруднення цією домішкою порівняно з попереднім місяцем дещо зменшився і становив на Молодіжному становив 0,4 ГДКсд, у центрі міста – 0,6 – 0,7 ГДКсд, у Крюкові – 0,6 ГДКсд.

Випадків перевищення ГДК_{мр} не зафіксовано.

Вміст *оксиду вуглецю* визначався на всіх ПСЗ. Істотних змін за цією домішкою не відмічено. Рівень забруднення атмосферного повітря цією речовиною був у межах – 0,1 – 0,2 ГДКсд.

Випадків перевищень ГДК_{мр} не зафіксовано.

Вміст *фенолу* визначався на ПСЗ № 1, ПСЗ № 4 та ПСЗ № 5. У центрі міста вміст фенолу не змінився та становив 0,3 ГДКсд, на Молодіжному та в Крюкові зменшився до 0,1 ГДКсд та 0,2 ГДКсд відповідно.

Перевищень за максимально разовою ГДК не зафіксовано.

Вміст *сажі* визначався на ПСЗ № 1 та ПСЗ № 4. Середньомісячна концентрація речовини була майже на рівні попереднього місяця та становила 0,1 – 0,2 ГДКсд.

Перевищень за максимально разовою ГДК не зафіксовано.

Середньомісячні концентрації *ангідриду сірчастого* істотно не змінилися та був у межах 0,1 – 0,2 ГДКсд.

Перевищень максимально разової гранично допустимої концентрації не зафіксовано.

Спостереження за *оксидом азоту* проводились на ПСЗ № 2. Середньомісячна концентрація становила 0,3 ГДКсд.

Перевищень за максимально разовою ГДК не зафіксовано.

Спостереження за вмістом *аміаку* та *сульфатів* проводились на ПСЗ № 2. Середньомісячна концентрація аміаку становила 0,1 ГДКсд.

Перевищень за максимально разовою ГДК з аміаку не зафіксовано.

Вміст сульфатів становив 0,004 мг/м³ (ГДК на сульфати не встановлені).

Порівняно з груднем 2022 року зменшився вміст *формальдегіду, діоксиду азоту, оксиду азоту, сажі, фенолу*. Середньомісячні концентрації інших домішок майже не змінилися.

Динаміку вмісту середньомісячних концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Кременчука за грудень 2022 року, липень – грудень 2023 року (у кратності ГДК) ілюструє діаграма, що наведена на рис. 2.

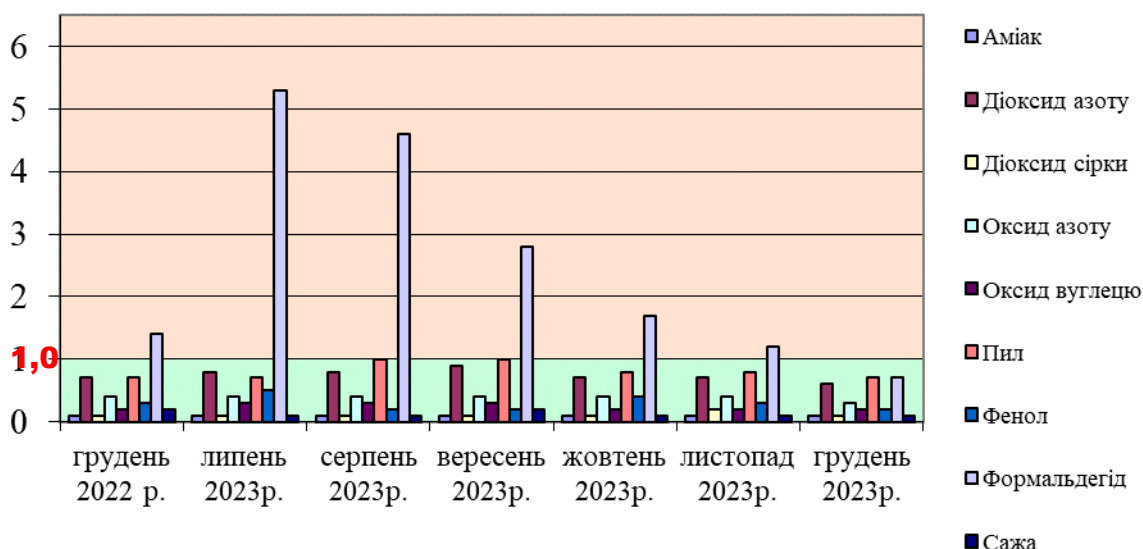

Рис. 2

Комунальне підприємство «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області

Стаціонарний пост 26 гімназія

Рівень забруднення атмосферного повітря впродовж грудня 2023 року за всіма показниками відмічений нижче гранично допустимої концентрації максимально разової (ГДК_{мр}).

Стаціонарний пост Кінно-спортивна школа «Фаворит»

Рівень забруднення атмосферного повітря впродовж грудня 2023 року за всіма показниками відмічений нижче гранично допустимої концентрації максимально разової (ГДК_{мр}).

Стаціонарний пост при перетині санітарно-захисної зони підприємств Північного промвузла

Впродовж поточного місяця зафіксовані наступні випадки перевищення ГДК_{мр}:

12 грудня – з 22:02 до 22:11 за показником РМ 10 максимальна виявлена концентрація забруднюючої речовини за даний період часу склала 1,050 мг/м³, що становить 2,1 ГДК_{мр} при штилі; з 23:32 до 23:59 за тим самим показником – 1,626 ГДК_{мр} при північно-західному тихому вітрі.

Рівень забруднення атмосферного повітря впродовж грудня 2023 року за всіма іншими показниками відмічений нижче гранично допустимої концентрації максимально разової (ГДК_{мр}).

Стан атмосферного повітря в м. Горішні Плавні грудень 2023 року

Кременчуцька лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Горішні Плавні проводяться Кременчуцькою лабораторією спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології на одному стаціонарному посту по 8 інгредієнтах. Для визначення забрудненості повітря міста у грудні відібрано та проаналізовано 546 проб. Крім того відбиралися проби на визначення вмісту важких металів.

Середньомісячні концентрації забруднювальних речовин, що визначались, не перевищували гранично допустимих значень.

У порівнянні з попереднім місяцем в атмосферному повітрі міста дещо збільшився вміст *пилу* та *діоксиду азоту*. Середній вміст інших домішок майже не змінився.

Порівняно з груднем 2022 року рівень забруднення атмосферного повітря міста дещо збільшився за рахунок підвищення концентрації *пилу* та *діоксиду азоту*.

Динаміку вмісту середньомісячних концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Горішні Плавні за грудень 2022 року, липень – грудень 2023 року (у кратності ГДК) ілюструє діаграма, що наведена на рис.3.

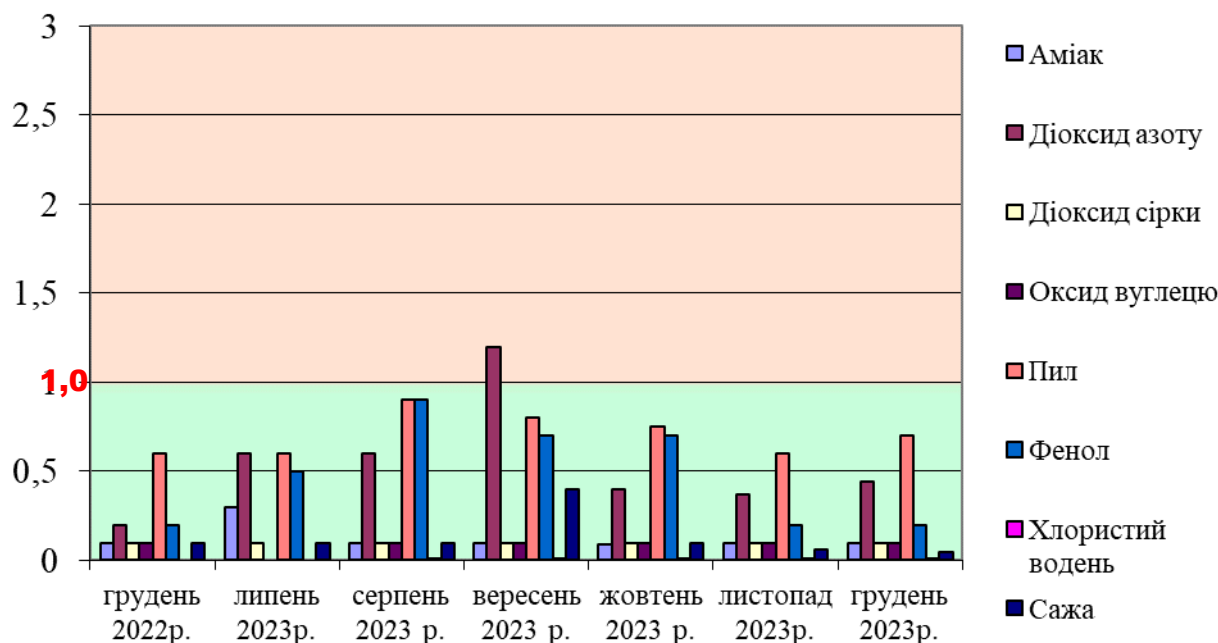

Рис. 3

Стан атмосферного повітря в містах Гадяч, Кобеляки, Лубни, Миргород, Решетилівка, Хорол та селищі Нові Санжари грудень 2023 року

За інформацією відокремлених підрозділів ДУ «Полтавський ОЦКПХ МОЗ» відповідно до гігієнічного регламенту гранично допустимих концентрацій хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць в населених пунктах області Гадяч, Кобеляки, Лубни, Миргород, Решетилівка, Хорол та селищі Нові Санжари перевищень в поточному місяці не виявлено.

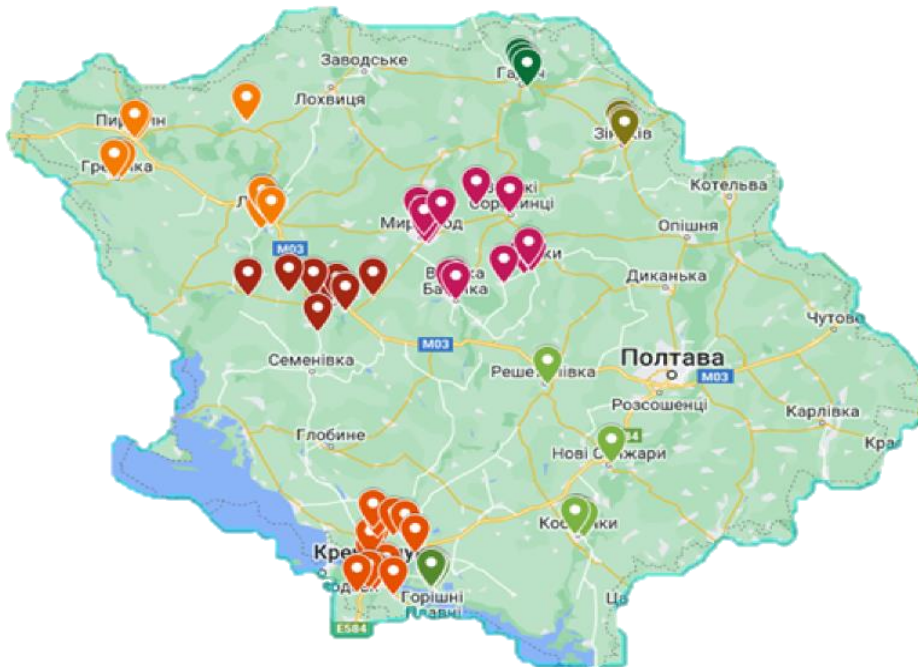

Рис. 4

Пункти, на яких здійснюють спостереження відокремлені підрозділи Державної установи «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» зображені на рисунку 4.

Радіаційний стан* грудень 2023 року

Радіаційний рівень, який відповідає природному фону складає 0,10 – 0,20 мкЗв/год і вважається нормальним. Це є еквівалентом середньої дози – менш ніж 2 мЗв на рік або 0,23 мкЗв на годину (**23 мкР на годину**);

- 0,22 мкЗв/год – звичайний радіаційний фон, який супроводжує людей у повсякденному житті;
- біля 0,01 мкЗв разова доза – перегляд кінофільму на кольоровому телевізорі на відстані 2 метрів;
- 0,1 – 0,5 мЗв разова доза – флюорографія;
- 0,01 – 1 мЗв разова доза – приймання радонової ванни;
- 1,00 мкЗв/год – рівень опромінення, яке отримує екіпаж трансконтинентального літака, що летить через Північний полюс;
- 11,42 мкЗв/год – рівень опромінення, який різко збільшує вірогідність появи хвороби на рак;
- 40,00 мкЗв на протязі життя – підстава для евакуації населення після катастрофи у Чорнобилі;
- 114,15 мкЗв разова доза – викликає променеви хворобу з пониженим вмістом білих тілець у крові.

ПОКАЗНИКИ РАДІАЦІЇ (у мкЗв/год)	РІВНІ НЕБЕЗПЕКИ	КОЛІР
0.01 - 0.20	НИЗЬКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ
0.21 - 0.30	ПРИПУСТИМИЙ	ЖОВТИЙ
0.31 - 0.60	ПІДВИЩЕНИЙ	ОРАНЖЕВИЙ
ВІД 0.61	НЕБЕЗПЕЧНИЙ	ЧЕРВОНИЙ
ВІД 10	ДУЖЕ НЕБЕЗПЕЧНИЙ	ФІОЛЕТОВИЙ
570 (РАЗОВА ДОЗА)	СМЕРТЕЛЬНИЙ	КОРИЧНЕВИЙ

* – Інформацію наведено за даними розділу «Показники моніторингу середовища» Веб-порталу Мінприроди України (<http://menr.gov.ua/>).

Середнє значення гамма-фону атмосферного повітря на всіх п'яти метеостанціях області та за даними КП «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області у листопаді не перевищувало контрольний рівень і залишалося на рівні значень попередніх місяців (9-14 мкР/год).

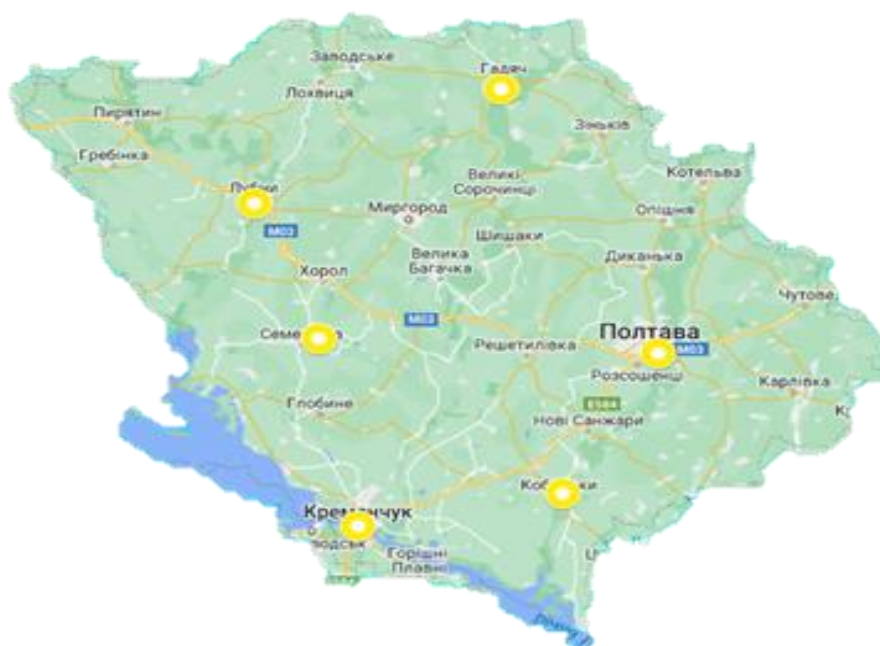

Рис.5

На рисунку 5 наведено розташування на території області метеостанцій Полтавського обласного центру з гідрометеорології та КП «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради.

Середні значення гамма-фону атмосферного повітря області в порівнянні з груднем 2022 року та за липень – грудень 2023 року відображені на рис. 6.

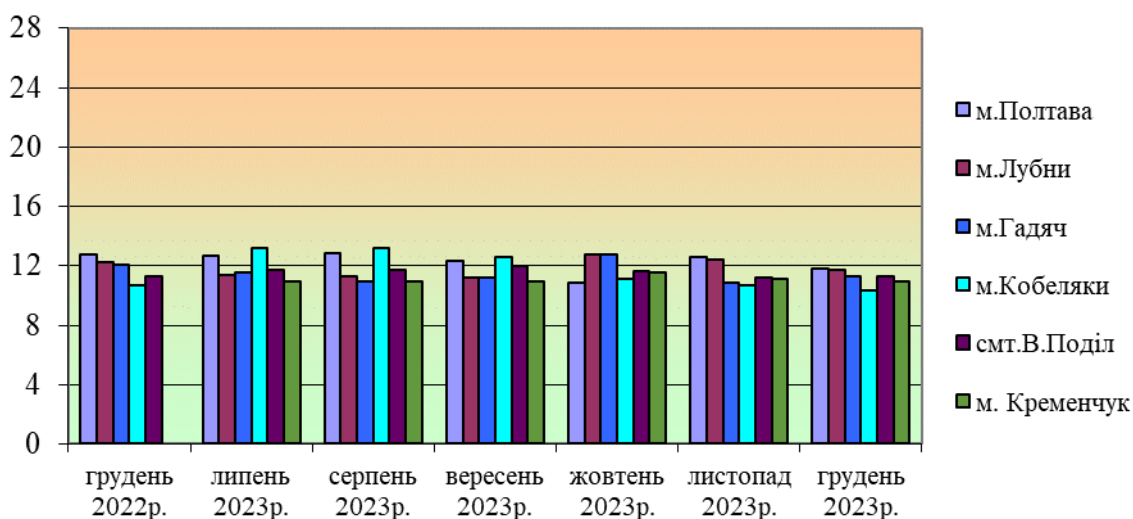

Рис. 6

Максимальні значення гамма-фону атмосферного повітря області в порівнянні з груднем 2022 року та за липень – грудень 2023 року відображені на рис. 7.

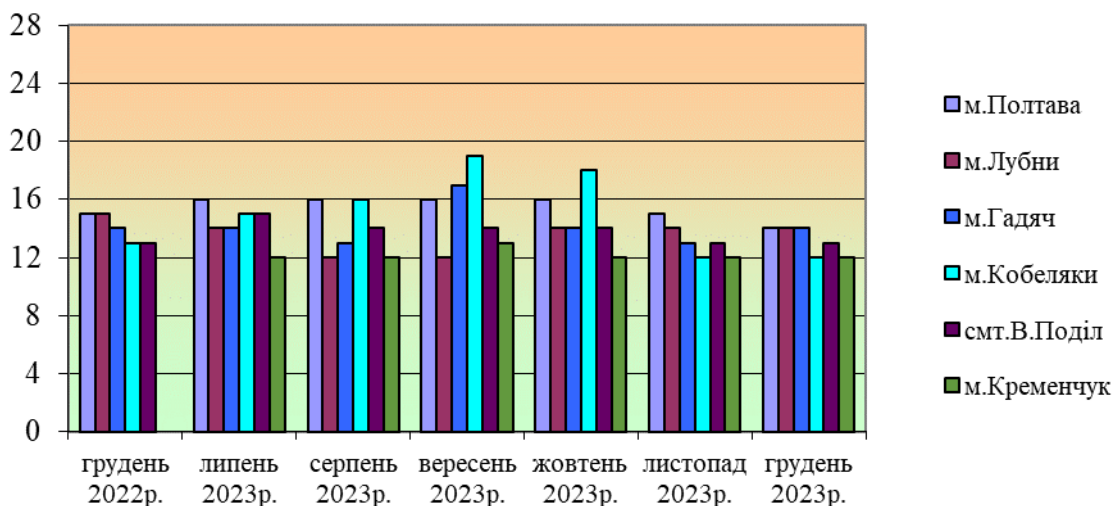

Рис. 7

Стан забруднення поверхневих вод грудень 2023 року

Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області

Регіональним офісом водних ресурсів у Полтавській області здійснюється моніторинг водних об'єктів у районах основних водозаборів комплексного призначення, водогосподарських систем міжгалузевого та

сільськогосподарського водопостачання за радіологічними та хімічними показниками.

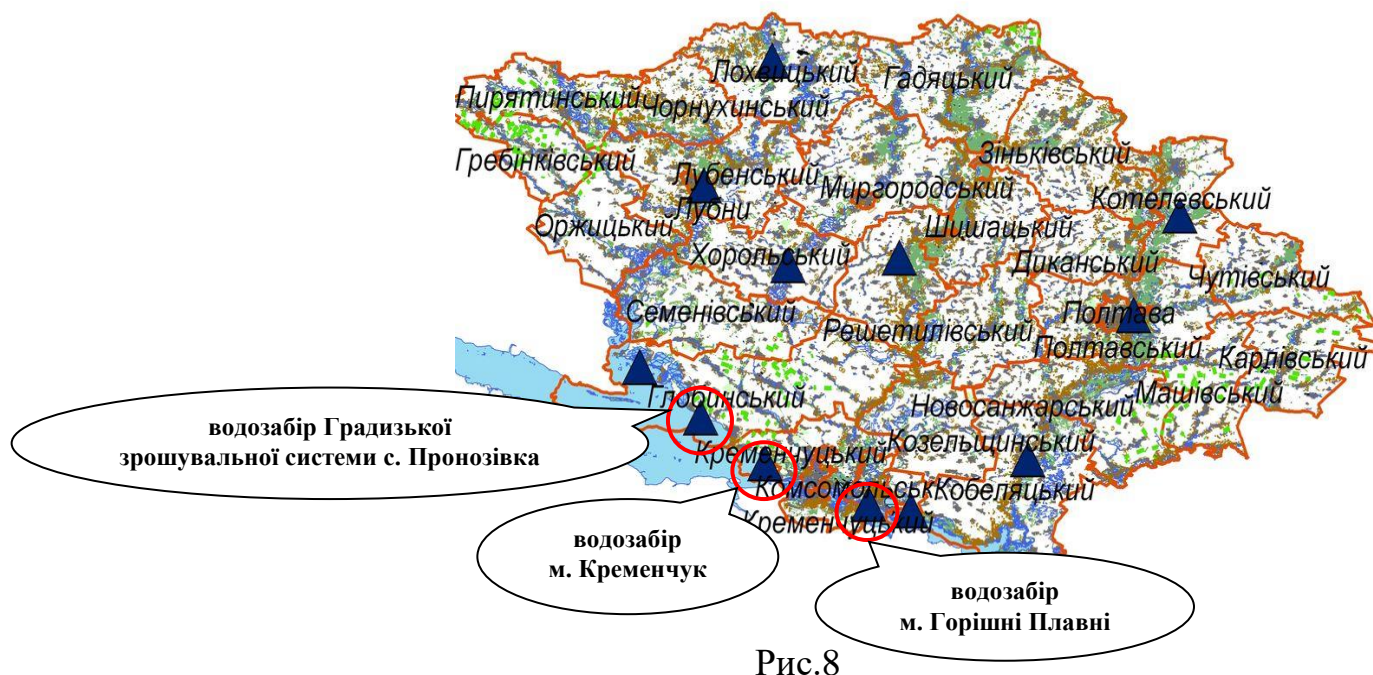

Рис.8

Згідно з Програмою державного моніторингу вод у частині проведення Держводагентством спостережень на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення, кожний місяць проводиться відбір проб з р. Дніпро у створі водозабору м. Горішні Плавні, Власівського водозабору м. Кременчука та водозабору Градизької зрошувальної системи (с. Пронозівка Кременчуцького району). Вище (рис.8) наведене розташування постів спостереження за станом поверхневих вод Регіонального офісу водних ресурсів у Полтавській області.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 94-р від 20.01.2016 нормативи СанПиН № 4630-88 для поверхневих вод водних об'єктів господарсько-питного та культурно-побутового водокористування з 01.01.2017 втратили чинність. Зважаючи на зазначене, визначення ГДК (гранично допустимих концентрацій) у поверхневих водах порівнянню до цих нормативів не підлягає.

Порівняння здійснювалося відповідно до показників зазначених у наказі Міністерства аграрної політики та продовольства України від 30.07.2012 № 471 «Нормативи екологічної безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства, щодо гранично допустимих концентрацій органічних та мінеральних речовин у морських та прісних водах (біохімічного споживання кисню (БСК₅), хімічного споживання кисню (ХСК), завислих речовин, мінерального фосфору та амонійного азоту) – далі Нормативи.

Результати аналізів свідчать про наступне.

Гідрохімічний режим води р. Дніпро у створі питного водозабору м. Горішні Плавні (дата відбору 05 грудня 2023 року) за результатами аналізів має наступні максимальні значення показників: ХСК – 37,24 мгО/дм³ (перевищення Нормативів у 1,24 рази), БСК₅ – 4,04 мгО₂/дм³ (перевищення Нормативів у 1,35 рази).

У створі Власівського питного водозабору м. Кременчука з р. Дніпро (дата відбору 05 грудня 2023 року) максимальні значення показників наступні: ХСК – 36,26 мгО/дм³ (перевищення Нормативів у 1,5 рази), БСК₅ – 3,56 гО₂/дм³ (перевищення Нормативів у 1,70 рази).

У створі водозабору Градизької зрошувальної системи з р. Дніпро (дата відбору 05 грудня 2023 року) максимальні значення показників наступні: ХСК – 46,06 мгО/дм³ (перевищення Нормативів у 1,54 рази), БСК₅ – 5,16 мгО₂/дм³ (перевищення Нормативів у 1,72 рази), марганець – 0,114 мг/дм³ (перевищення Нормативів у 1,14 разів).

Поливні води джерел зрошення по екологічним критеріям якості віднесені до I класу, тобто придатні без обмежень. Проведена оцінка якості зрошувальної води згідно національного стандарту України ДСТУ 2730:2015 «Якість природної води для зрошення. Агрономічні критерії» свідчить про придатність води з Кременчуцького водосховища по більшості показників без обмежень.

ДУ Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України

Згідно з «Програмою моніторингу якості води рік України: Дніпро, Сіверський Донець, Південний Буг, Дністер, Десна», яка затверджена 22.04.1994 заступником головного державного санітарного лікаря України – Державною установою «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» проводився аналіз лабораторних досліджень води р. Дніпро в межах Полтавської області, які були виконані Кременчуцьким районним відокремленим підрозділом ДУ «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» протягом жовтня 2023 року. Якість води оцінювалась у створі № 26 – Кременчуцьке водосховище, с. Власівка, водозабір м. Кременчука, 500 м вище греблі Кременчуцької ГЕС (дата відбору проби – 13.04.2023).

Досліджувались органолептичні (запах,), фізико-хімічні (рН, завислі речовини, окисність, БСК₅, група азоту, хлориди, сульфати, загальне залізо, марганець, нафтопродукти, загальна жорсткість, отрутохімікати) і бактеріологічні (кількість сапрофітних бактерій, ЛКП, збудники кишкових інфекцій, кількість коліформ та ентерококів) показники.

Більшість основних гідрохімічних показників залишаються в межах норми.

За результатами санітарно-хімічних досліджень води поверхневих водоймищ Кременчуцьким міськрайонним відокремленим підрозділом, у створі № 26 (*Кременчуцьке водосховище, с. Власівка питний водозабір*) відібрана проба води не відповідає нормативним вимогам за показником БСК₅.

За результатами мікробіологічних досліджень – вода з Кременчуцького водосховища, с. Власівка (питний водозабір) – відповідає вимогам нормативної документації: ЗМЧ (число бактерій в 1,0 см³, що досліджується) – 0 КУО в 1,0 см³; інд. ЛКП (лактозопозитивні кишкові палички) – <500 одиниць в 1,0дм³.

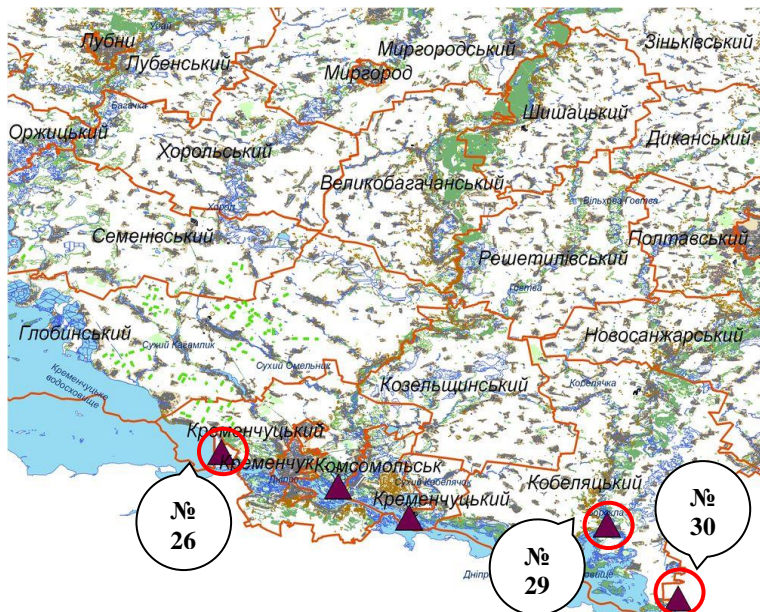

Рис.9

Оцінка забрудненості поверхневих вод 2023 рік

Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області ДУ Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України

Впродовж 2023 року лабораторією Регіонального офісу водних ресурсів у Полтавській області та ДУ Полтавського обласного центру контролю та профілактики хвороб МОЗ України (Кременчуцький районний відокремлений підрозділ) проводився контроль стану вод у р. Дніпро.

За результатами аналізу розраховано коефіцієнти забрудненості (КЗ) вод згідно з КНД 211.1.1.106 – 2003 «Організація та здійснення спостережень за забрудненням поверхневих вод» (далі – КНД).

Водний об'єкт	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
р. ДНІПРО (Дніпродзержинське, Кременчуцьке вдих.)	1,91	2,14	2,03	2,17	2,50	2,20	2,41	3,79	3,09	1,86	1,93
р. ПСЕЛ	1,87	2,22	2,42	1,67	1,97	2,60	1,66				
р. ВОРСКЛА	2,11	1,97	2,77	2,58	3,97	2,72	3,27				
р. ОРЖИЦЯ							4,96				
р. СУХИЙ ОМЕЛЬНИК	1,09						2,16				
р. УДАЙ	1,26			1,05			1,32				

У 2023 році контрольований водний об'єкт – р. Дніпро (КЗ 1,93) отримав оцінку *слабко забруднені води* згідно з розрахунками за КНД.

Щодо рівнів забрудненості вод, наведених у таблиці:

як і в попередніх роках у річці Дніпро спостерігається підвищений вміст марганцю (КЗ 7,636). Зазначене відхилення обумовлює низьку оцінку води.

Вплив на довкілля діяльності підприємств – найбільших забруднювачів **IV квартал 2023 року**

Доведений листом від 26.04.2006 № 3814/19/3-8 Мінприроди України *Перелік підприємств України, які є найбільшими забруднювачами навколишнього природного середовища України* не містить в першій десятці підприємств Полтавської області, але включає 3 підприємства в першу сотню. Це – ПАТ «Укртатнафта», ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат» та ТОВ «Кременчуцька ТЕЦ».

Крім того підприємство ТОВ «Єривський гірничо-збагачувальний комбінат» має дозволи на використання природних ресурсів з 2010 року. ТОВ «Біланівський ГЗК» створено в грудні 2009 року з метою розвитку Біланівського та Галещинського родовищ залізної руди. Програмою розвитку підприємства передбачається проведення розкривних робіт з подальшим видобутком залізної руди, будівництва збагачувальної фабрики та допоміжних об'єктів інфраструктури. Розкривні роботи Біланівський ГЗК розпочав з II кварталу 2018 року.

ПАТ «Укртатнафта» підпорядковане Міністерству оборони України, що передбачає виконання заходів з попередження виникнення можливих загроз та потенційних негативних наслідків для об'єктів критичної інфраструктури, що можуть впливати на стан обороноздатності держави. Тому інформація про діяльність підприємства у період дії воєнного стану носить конфіденційний характер і не може бути надана для інформування громадськості (лист ПАТ «Укртатнафта» від 2903.2023 № 57-41).

ТОВ «Кременчуцька ТЕЦ» викинуто в атмосферне повітря 1060,187 т забруднюючих речовин, що на 64,862 т (6%) більше ніж у попередньому кварталі. Збільшення обсягу викидів у звітному кварталі в порівнянні з попереднім кварталом по ванадію та його сполукам, сірки діоксиду, оксидам азоту, метану, етилену. Збільшення відбулося у зв'язку зі збільшенням обсягів використання палива. Основну частину всіх викидів підприємства у звітному кварталі склали сполуки азоту (5,7 %) та діоксид та інші сполуки сірки (88 %).

У поверхневі водні об'єкти (р. Сухий Омельник) скинуто 148,501 тис. м³ зворотних вод, що на 77,652 тис. м³ (або на 52 %) менше ніж у попередньому кварталі. Всі скинуті води мають категорію *нормативно очищених*.

ТОВ «Біланівський ГЗК» протягом IV кварталу 2023 року здійснив 37,008 т викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря, так само як і в попередньому кварталі (37.008 т). Основна частина викидів (майже 100 %) – пил неорганічний (який містить двоокис кремнію) від неорганізованих джерел.

Протягом звітного кварталу відведено 601.658 тис.м³ зворотних вод у р. Рудька, що на 53,325 тис.м³ (або на 8,86 %) більше ніж у попередньому кварталі.

Викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин від **ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»** склали 605,17 т. Значну частину викидів (15,6 %) на цьому підприємстві складають речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, сполуки азоту (43 %) та сполуки сірки (19 %).

Протягом IV кварталу 2023 року підприємством скинуто 18,527 тис. м³ зворотних вод у р. Дніпро, що на 11,437 тис. м³ (62 %) більше ніж у попередньому кварталі. Скид підземних вод гідрозахисту Лавриківського родовища у р. Сухий Кобелячок становив 336,9 тис.м³, що на 6,14 тис. м³ (2 %) менше ніж у попередньому кварталі.

ТОВ «Єривський гірничо-збагачувальний комбінат» протягом IV кварталу 2023 року було викинуто в атмосферу 197,45152 т шкідливих речовин, що на 35,445 т (або 18%) менше ніж у III кварталі 2023 року. Зменшення викидів забруднюючих речовин відбулося через зменшення витрат вибухових речовин. Основну частину викидів на цьому підприємстві складають речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (89 %) від неорганізованих джерел.

Протягом звітнього кварталу відведено 5643,66 тис. м³ зворотних вод у Кам'янське водосховище, що на 321,59 тис. м³ або на 5,7 % більше ніж у попередньому кварталі. Скинуті води підприємством мають категорію *нормативно чистих*.

Викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря підприємствами – основними забруднювачами Полтавської області, тис. т.

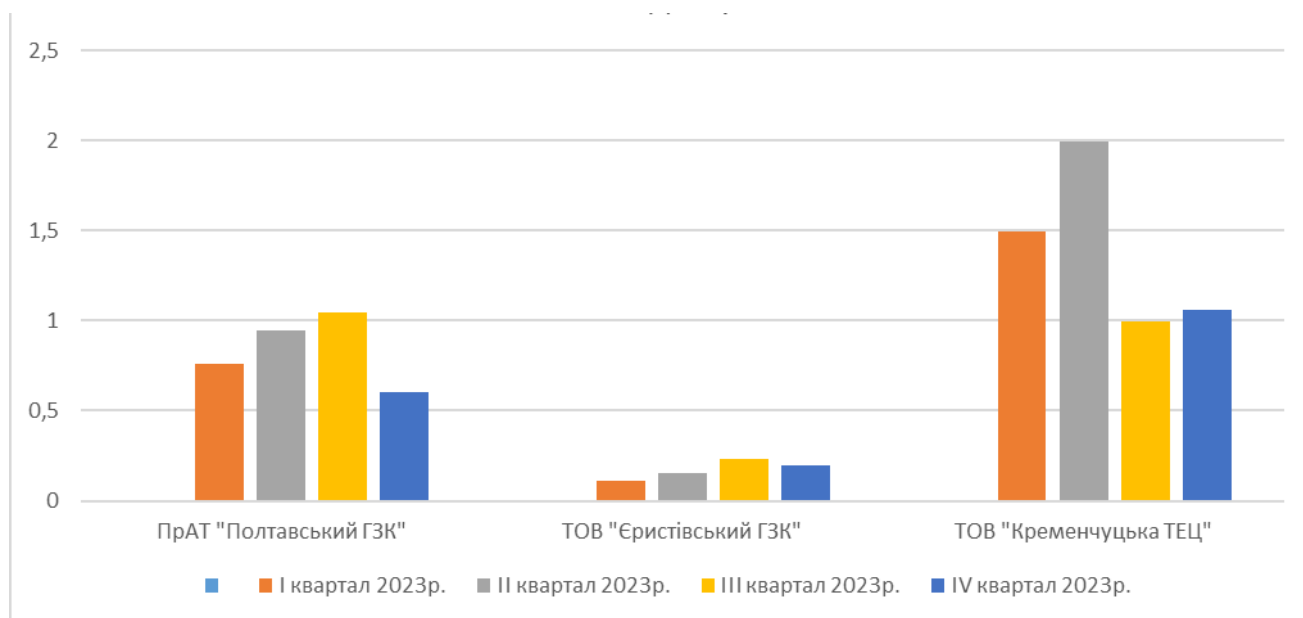

Рис. 10

**Департамент екології та природних ресурсів Полтавської обласної
військової адміністрації**

Проведено наради з представниками територіальних громад області, районними військовими адміністраціями та Державної екологічної інспекції Центрального округу на тему: «Презентація дорожньої карти з реалізації державної політики в сфері управління відходами в Полтавській області». Зазначені заходи були проведені в Лубенському районі – 06.04.2023, Миргородському районі – 13.04.2023, Кременчуцькому районі – 27.04.2023 та Полтавському районі – 02.05.2023.

У зв'язку з набранням 09 липня 2023 року чинності Закону України «Про управління відходами», відбулися нововведення та зміни щодо головних критеріїв ефективності діяльності у сфері управління відходами, а саме:

збирання – операція, що полягає у видаленні, купівлі, накопиченні та зберіганні відходів;

перевезення – операція, що полягає у транспортуванні відходів від місця їх утворення до об'єкта оброблення відходів;

відновлення – операція, у результаті якої відходи використовуються для корисних цілей.

Також важливим аспектом нового закону є поділ відходів на два класи: небезпечні відходи та відходи, що не є небезпечними.

Крім того, варто приділити увагу таким важливим напрямкам:

запровадженні принципу: «забруднювач платить»;

планування системи управління відходами на національному, регіональному та місцевому рівнях;

закриття старих сміттєзвалищ;

побудова сучасної сміттєпереробної інфраструктури;

розроблення планів управління відходами підприємств, установ та організацій.

Враховуючи зазначене, Департаментом вживаються заходи щодо реалізації вказаних новел законодавства у сфері управління відходами на території області.

02 листопада 2023 року укладено Меморандум про співпрацю та партнерство між Полтавською обласною державною (військовою) адміністрацією, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, Полтавською, Кременчуцькою, Лубенською, Кобеляцькою міськими радами.

Метою Меморандуму є створення механізмів тісної співпраці та консолідація зусиль Сторін для спільного здійснення заходів щодо створення на території Полтавської області сучасних потужностей з перероблення побутових відходів та вирішення інших питань у сфері управління побутовими відходами.

Розпорядженням начальника облвійськкадміністрації від 08.09.2023 № 637 (зі змінами) утворено Робочу групу з питань управління відходами, затверджено її склад та Положення. Одним із завдань Робочої групи є розроблення та

реалізація регіонального плану управління відходами, здійснення оцінки ефективності його виконання.

В рамках засідань відповідної Робочої групи опрацьовується технічне завдання для розроблення Програми «Посилення спроможності регіональних та місцевих органів влади для впровадження та застосування законодавства ЄС у сферах захисту навколишнього середовища, протидії кліматичним змінам та розвитку інфраструктурних проектів у Полтавській області», що включає в тому числі і розробку регіонального плану управління відходами у Полтавській області.

Вивчається питання щодо виділення земельних ділянок для розміщення об'єктів з оброблення відходів на території Полтавської області та відомостей про них

За результатами щорічної Всеукраїнської акції «За чисте довкілля» протягом 2023 року ліквідовано 914 стихійних сміттєзвалищ об'ємом 30,64 м³.

Відповідно до «Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.1998 №1360 та «Порядку ведення реєстру місць видалення відходів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1216, складається і ведеться реєстр об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та місць видалення відходів (ОУВ, ООУВ, МВВ). Кількість підприємств, яким затверджено реєстрові карти об'єктів утворення відходів та які відповідно включені до реєстру ОУВ: у 2017 році – 222 об'єктів, у 2018 році – 236, у 2019 році - 247, у 2020 році – 288, у 2021 році – 73, у 2022 році – 2; до реєстру ООУВ у 2023 році включено 1 реєстрову карту; затверджено 1 паспорт МВВ та внесено його до відповідного реєстру.

Щомісячно здійснюється збір та узагальнення інформації від районних військових адміністрацій, територіальних громад області для подальшого щомісячного інформування Міндовкілля щодо відходів, які утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд, об'єктів незавершеного будівництва, об'єктів благоустрою внаслідок бойових дій.

Також Департаментом екології та природних ресурсів Полтавської обласної військової адміністрації в рамках постанови Кабінету Міністрів України від 10.01.2023 № 25 «Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо створення сприятливих умов для забезпечення ефективного споживання електричної енергії в Україні» (зі змінами), після проведення тендерних процедур укладено договір з Товариством з обмеженою відповідальністю «Іскра-Транс-Логістик» про забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення та утилізації ламп розжарювання у Полтавській області.

Завдяки згаданому проекту кожна фізична особа – громадянин України, яка досягла 18-річного віку безоплатно мала право одноразово у відділенні поштового зв'язку АТ «Укрпошта» отримати світлодіодні лампи в кількості п'яти штук, шляхом заміни побутових ламп розжарювання для економії споживання електричної енергії та відповідного зменшення навантаження на енергетичну систему України, яка постраждала внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Станом на 01.01.2024 Товариством з обмеженою відповідальністю «Іскра-Транс-Логістик» відвантажено для подальшої утилізації 953 165 штук ламп розжарювання: 12.04.2023 – 175 476 штук ламп; 02.05.2023 – 184 211 штук ламп; 23.06.2023 – 211 831 штук ламп; 25.08.2023 – 179 759 штук ламп; 26.09.2023 – 193 763 штук ламп; 12.12.2023 – 8125 штук ламп.

Поводження з непридатними хімічними засобами захисту рослин 2023 рік

Департамент екології та природних ресурсів Полтавської обласної військової адміністрації

Одна із суттєвих екологічних проблем області – це накопичення та неналежне зберігання безхазяйних пестицидів та агрохімікатів.

За даними територіальних громад залишилось орієнтовно 60,65 тонн непридатних хімічних засобі захисту рослин (далі – ХЗЗР) станом на 01.01.2024: в Лохвицькій міській територіальній громаді – 3,05 тонн, в Заводській міській територіальній громаді – 25 тонн, в Пирятинській міській територіальній громаді – 4,4 тонн; в Чорнухинській селищній територіальній громаді – 4,1 тонн, в Ромоданівській селищній територіальній громаді – 15 тонн, в Гребінківській міській територіальній громаді – 9,1 тонн.

Стан зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та їх знешкодження (за даними територіальних громад Полтавської області, станом на 01.01.2024 року)

№ з/п	Назва одиниці адміністративно-територіального устрою регіону (район)	Кількість, т	Кількість складів*, од.	Стан складських приміщень		
				добрий (од.)	задовільний (од.)	незадовільний (од.)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1	Пирятинська міська рада Лубенського району	4,4	2	1		1
2	Лохвицька міська рада Миргородського району	3,05	2		1	1
3	Заводська міська рада Миргородського району	25	1			1
4	Гребінківська міська рада Лубенського району	9,1	2		2	
5	Ромоданівська селищна рада Миргородського району	15				
6	Чорнухинська селищна рада рада Лубенського району	4,1	4		2	2
	Усього	60,65	11	1	5	5

Стан земель
2023 рік

Полтавська філія ДУ «Держгрунтохорона» Державної установи «Інститут охорони ґрунтів України»

Полтавською філією ДУ «Держгрунтохорона» проводяться спостереження за вмістом залишкових кількостей таких пестицидів, як ДДТ та його метаболітів, ГХЦГ та суми його ізомерів, базудин, дурсбан, метафос, фозалон, фосфамід, атразин і симазин, радіонуклідів цезію 137, солей свинцю, кадмію, міді, цинку і ртуті та вмісту нітратів у воді. З 2013 року визначаються залишкові кількості пестицидів – диметоат, атразин та ацетхлор.

З 01.01.2020 року залишкових кількостей у зразках ґрунту, відібраних на моніторингових ділянках, з перевищенням ГДК – не виявлено. Вміст солей важких металів також не перевищує ГДК. Вміст радіонуклідів цезію 137 в орному шарі ґрунту становить менше 1Кі/км².

Прийняття управлінських рішень щодо підприємств області, які здійснюють вплив на довкілля області
грудень 2023 року

Департамент екології та природних ресурсів Полтавської облвійськкадміністрації

Протягом грудня 2023 року *дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами підприємств, установ, організацій* анульовані наступному підприємствам:

АТ «Укртелеком» Полтавська філія (2 дозволи);

ТОВ «Онур Конструкціон Інтернешен» (2 дозволи);

АТ «Укртелеком» станційно-лінійна дільниця № 4;

ТОВ «Енергофінанс» свердловина № 42;

ПрАТ «Полтавський олійно-екстракційний завод – Кернел груп» (2 дозволи).

Дозвіл анулюється у разі подання суб'єктом господарювання заяви про анулювання дозволу; <...> (пункт 10 порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності, які отримали такі дозволи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 302). Підставою для анулювання документів дозвільного характеру є звернення суб'єкта господарювання із заявою про анулювання документа дозвільного характеру <...> (абзац другий частини 7 статті 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»).

Департамент екології та природних ресурсів
Полтавської обласної військової адміністрації
Відділ організаційної роботи, звітності та зв'язків з громадськістю
Тел. (0532) 569508
E-mail: eko@adm-pl.gov.ua
www.eko.adm-pl.gov.ua
www.eco-poltava.gov.ua